

A murit „copilul teribil al literelor americane” - NORMAN MAILER

Norman Mailer a debutat în 1946, la vârsta de 23 de ani, cu un roman voluminos, devenit celebru: „Cei goi și cei morți”. Prin această proză, scriitorul a introdus stilul „jurnalier” în literatura „fiction”, narațiunea apărând ca o relatare directă de la fața locului: frontul din Pacific, americano-japonez. Criticul A.O. Scott a afirmat că „fără Norman Mailer, literatura americană din a doua jumătate a secolului XX nu ar exista”. În ultimii ani, Editura Polirom a publicat „Un vis american”, „Evanghelia după fiul”, „Cei goi și cei morți” (reeditare după prima ediție, în 1968).

Norman Mailer s-a născut la 31 ianuarie 1923, la Long Branch (New Jersey), ca fiu al lui Isaac Barnett Mailer și al lui Fanny Schneider. A copilărit în Brooklyn (New York), apoi a studiat ingineria la Harvard, iar în 1944 a fost încorporat în armată și a luptat în Pacificul de Sud contra Japoniei. Sinclair Lewis a salutat călduros debutul lui Mailer. În 1955, publică „Parcul căprioarelor”, apoi în 1965, „Un vis american”, în 1967

„De ce ne-am dus în Vietnam?”, „Armatele nopții” (1968), „Marilyn” (1973), „Geniu și voluptate” (1976), „Cântecul călăului” (1979) ș.a.

Scriitor controversat, implicat în campanii anti-guvernamentale, în scandaluri (cu „Marilyn”), Norman Mailer s-a bucurat de notorietate, a candidat la primăria orașului New York, a fost președintele PEN-Clubului, iar în ianuarie 2007 a lansat romanul „Castelul din pădure”, în care face o evocare a tinereții lui Hitler, încercând să explice antisemitismul, setea de putere a acestuia. Mailer a realizat filme cu scenarii proprii. În 1959, a scris o autobiografie, „Reclame pentru mine însumi”. Mailer considera că are o misiune ca evreu și, desigur, ca cetățean al unei țări libere. El a condamnat în egală măsură Holocaustul și folosirea armelor atomice. Se credea un „profet”. Moartea sa pare ireală: profetii nu mor.

În numărul viitor, vom prezenta ultimul roman, încă netradus în română, „Castelul din pădure”, al lui Norman Mailer.

BORIS MARIAN

Spirite celebre

Bacilul

Într-o zi, pe când savantul Robert Koch lucra în laborator a intrat asistentul său și a încercat să lege o discuție. N-a reușit, căci microbiologul era concentrat asupra unui recipient învăluit în aburi. Bănuind că e vorba de noi studii asupra spirochetelor, n-a mai insistat. Koch a lăsat să treacă un timp și apoi l-a întrebat: „Știi ce clocotește în acest vas?”. „Nu”. „Încearcă să ghicești”. Asistentul a început să numească diferite bacterii dar de fiecare dată savantul clătina capul a negație. Când asistentul s-a dat bătut, Koch a izbucnit în râs: „Aici fierb niște... cremvurști. După cum vezi, spirocheta asta e ceva mai mare și, în orice caz, comestibilă”.

Savantul mai era cunoscut nu numai pentru capacitatea sa de medic, ci și pentru umanismul ce-l caracteriza. Chemat fiind la palat, împăratul Wilhelm, aflat la pat, îl întâmpină cu cuvintele: „Sper că nu mă vei trata la fel ca pe zdrențăroșii din spitalul dumitale”. „Majestatea voastră îmi cere imposibilul, căci se spune că îmi îngrijesc pacienții ca pe niște regi”.

Prin specificul muncii de doctor, intra în contact cu tot felul de oameni. Indiferent ce-i azeau urechile, nu se supăra. Aflându-se odată într-o societate, un oarecare, vrând probabil să-l pună în încercătură, l-a întrebat: „Nu cumva sunteți medic veterinar?”. Cei din preajmă amuțiră, dar Koch răspunde cu dezinvoltură: „Sunt chiar medic veterinar și vă stau la dispoziție. Ce vă doare?”.

A. CROITORU

Foto: EVA GALAMBOS

TEL AVIV Două artiste valoroase au expus la Institutul Cultural Român

Sala de expoziție, din păcate prea mică, a Institutului Cultural Român din Tel Aviv a găzduit, pe 9 octombrie a.c., vernisajul expoziției a două artiste valoroase, originare din România: pictorița Liana Saxone-Horodi și sculptorița Fani Cohn. În prezența noului ambasador al României în Israel, E.S. Eduard Iosiper, și a altor personalități din comunitatea românească din Israel, a unui public ce a umplut până la refuz sala, dr. Madeea Axinciuc, directorul I.C.R. din Tel Aviv, și dna Miri Krimolovski, curatorul expoziției, le-au prezentat pe cele două artiste, caracterizând particularitățile lor artistice. „În creația Liane Saxone se remarcă un caracter sculptural... dar este evident și elementul sentimental, care transformă pictura în poezie”, a spus despre ea Miri Krimolovski. Pictorița este cunoscută și în țara noastră, precum și cititorilor revistei. Intitulată „Din România în Israel și înapoi”, expoziția ei cuprinde creații inspirate atât din peisajul israelian, cât și din cel românesc, stabilind o legătură spirituală între țara de origine și țara în care trăiește și creează artista (tablouri cu peisaje ale Brașovului sau ale orașului Haifa).

Vorbind despre opera sculptoriței Fani Cohn, care și-a început activitatea relativ târziu, prin anii '80, Miri Krimolovski a arătat că „sculptura ei... este profund legată de această țară și de interesul ei trecut arheologic, dar în același timp arta ei are rădăcini europene”. Câteva dintre operele expuse - *Frumoasa Paloma*, *Tânăra cu pălărie*, *Fericită* și altele - ilustrează această idee.

Aprecierile publicului prezent la expoziție au confirmat cele spuse de criticul de artă despre creațiile celor două artiste. (E.G. - Tel Aviv)

Mann Auditorium la cea de-a 50-a aniversare

Inaugurarea, la 2 octombrie 1957, a lăcașului destinat desfășurării activității concertistice a Orchestrei Filarmonice din Israel (IPO) constituie unul dintre exemplele pilduitoare, prin autenticitate, de supraviețuire a unei națiuni prin cultură, consfințind totodată valențele constructive ale veritabilei solidarități umane și instituționale.

La 26 decembrie 1936 - după ce, violonistul născut în Polonia, Bronislaw Huberman, reușise să convingă un număr de 75 de muzicieni din majoritatea orchestrelor europene să imigreze în Palestina, pentru a crea acolo un colectiv simfonic, „materializând” astfel „cultura sionistă în patrie” - are loc primul concert al Orchestrei Filarmonice din Israel, sub bagheta lui Arturo Toscanini.

În 1951, în urma concertului susținut la Philadelphia cu ocazia turneului în Statele Unite, ansamblul israelian obține, de la „prietenul și sponsorul” său, Fredric R. Mann, promisiunea de a contribui la construirea, în Tel Aviv, a unei săli proprii de concerte.

La 5 aprilie 1953, grație ajutorului financiar primit din partea Fondului American, Municipalitatea din Tel Aviv, împreună cu cei doi arhitecți, Zeev Rechter și Dov Karmi, fixau piatra de temelie a incintei, ce avea să poarte numele generosului ei protector - *Mann Auditorium* - plasat în același perimetru cu Teatrul „Habima” și pavilionul de Artă Contemporană al Muzeului de Artă din Tel Aviv.

La 27 octombrie 2007, în prezența Președintelui Statului Israel, Shimon Peres, și a Primarului din Tel Aviv - Yafa, Ron Huldai, care au rostit și câteva cuvinte, impresionate prin simplitate și firesc, IPO - condusă de Zubin Mehta, directorul muzical al colectivului orchestral - aniversa, printr-un concert extraordinar, o jumătate de secol de la

ctitorirea și inaugurarea acestei săli, într-o perioadă de maximă austeritate (*Tzema*) pentru Statul Israel. Progamul concertului, la care am avut șansa să particip, a fost alcătuit din lucrările ce răsunară în *Auditorium* cu cinci decenii în urmă sub bagheta lui Leonard Bernstein: *Uvertura „Inaugurarea casei”*, de Beethoven; *Preludiu la un Festival*, de Noam Shariff; *Concertul pentru vioară și orchestră în mi minor op. 64*, de Mendelssohn-Bartholdy (interpretat atunci de către Isaac Stern, iar acum de către Leonidas Kavakos); *Rapsodia evreiască pentru violoncel și orchestră*, „*Shelomo*”, de Ernest Bloch (în 1957, solistul fiind Paul Tortelier, iar în 2007 - Steven Isserlis) și *Concertul nr. 5 în Mi bemol major pentru pian și orchestră*, „*Imperialul*”, de Beethoven - la început în viziunea lui Arthur Rubinstein, iar în prezent, redat de către Hélène Grimaud.

Forma excelentă a orchestrei, modelată cu precizie, dezinvoltură, subtilitate, de către Zubin Mehta; virtuozitatea și muzicalitatea soliștilor - exceptând imperfecțiunile de stil și chiar intonaționale din cântul pianistei; prezența în *Auditorium* a câtorva dintre foștii concert-maestri ai diferitelor compartimente instrumentale și, deopotrivă, a lui Noam Shariff - acum în vârstă de 72 de ani - distins, în 1957, cu Premiul I pentru *Preludiul* său; intonarea *Hatikvei*, ca și proiectarea unor secvențe din filmul realizat în același an de către regizorul Richard Leacock în timpul repetiției cu Leonard Bernstein, interferată cu ritmul sacadat al uneltor mânuite febril de meșterii dornici să finiseze construcția, au intensificat emoția momentului, dând întregii seri o valoare simbolică.

DESPINA PETECEL THEODORU

● 2 noiembrie 1882 - s-a născut, la Praga, romancierul de limbă germană LEO PERUTZ.

● 3 noiembrie 1906 - s-a născut, la Viena, violonista și dirijora ALMA ROSE. Deportată la Auschwitz, a dirijat aici orchestra feminină a lagărului, unde a și murit în 1944.

● 4 noiembrie 1887 - s-a născut, la Voronej, poetul SAMUIL MARŞAK. Poeziile sale pentru copii s-au bucurat de mare popularitate. A colaborat și la publicațiile evreiești ale vremii.

● 4 noiembrie 1847 - a murit, la Leipzig, compozitorul, pianistul și dirijorul FELIX MENDELSSOHN-BARTHOLDY. A compus opere, oratorii, cantate, simfonii, cântece și muzică pentru spectacole.

● 8 noiembrie 1908 - s-a născut jurnalista MARTHA GELHORN. A fost una dintre primele femei care au lucrat ca reporter de război (Spania și Vietnam).

● 9 noiembrie 1952 - a încetat din viață primul președinte al Israelului CHAIM WEIZMANN. A fost președintele organizației Sioniste Mondiale. Și-a adus o importantă contribuție la declararea independenței Israelului. Prin întreaga sa activitate, Ch. Weizmann a marcat puternic istoria evreilor din secolul XX.

● 9 noiembrie 2007 - împlinește 70 de ani (n. 1937, București) reputatul actor BEBE BERCOVICI. Până la plecarea sa în Israel (1988) a interpretat cu deosebit succes zeci de roluri pe scena TES din București. Și-a continuat prodigioasa carieră în Israel, unde apare în piese și filme.

● 10 noiembrie 1887 - s-a născut, la Glogau (Silezia), sciitorul ARNOLD ZWIG. Între 1933 și 1948, a trăit în Eretz Israel, întorcându-se apoi în R.D.G., unde a fost numit președinte al Academiei Germane de Arte. Cele mai importante scrieri ale sale: *Cazul sergentului Grișa*, *Educația înainte de Verdun*, *Bonaparte în Jaffa*.

● 10 noiembrie 2007 - împlinește 75 de ani (n. 1932, Iași) istoricul și criticul literar prof. dr. ȘTEFAN CAZIMIR, de la Universitatea din București. Este unul dintre cei mai competenți specialiști în opera lui I.L. Caragiale. Face parte din Consiliul de Conducere al F.C.E.R.

● 15 noiembrie 2007 - împlinește 65 de ani reputatul dirijor și pianist DANIEL BARENBOIM. De-a lungul anilor, a cântat cu cele mai mari orchestre ale lumii.

ANIVERSĂRILE ȘI COMEMORĂRILE LUNII NOIEMBRIE

● 16 noiembrie 1942 - a murit marele tenor JOSEPH SCHMIDT, născut în Bucovina. A devenit celebru prin filmul *Un cântec străbate lumea*. A încetat din viață într-un lagăr din Elveția, încercând să scape de persecuțiile naziste.

● 18 noiembrie 1922 - a murit, la Paris, scriitorul MARCEL PROUST. Opere principale: *În căutarea timpului pierdut* (15 volume, 1913-1927), *Plăcerile și zilele*, *Portrete de pictori*.

● 19 noiembrie 1887 - a murit, la New York, poeta EMMA LAZARUS. Este autoarea sonetului gravat pe soclul Statuii Libertății de la New York. Emma Lazarus a făcut mari eforturi pentru ajutorarea imigranților evrei în S.U.A.

● 23 noiembrie 1971 - a murit, la București, scriitorul URY BENADOR (Simion Schmidt). A făcut parte din cenaclul literar „Sburătorul”, al lui Eugen Lovinescu. Ury Benador este autorul romanelor *Ghetto - veac XX* (1934), *Subiect banal* (1935), *Hilda* (1936), *Gablonz - Magazin universal* (1961) și al navelor *Final*, *Appassionata*, precum și al biografiei romântate *Beethoven - omul* (1964). A fost, o perioadă, secretar literar al T.E.S. din București. A editat o serie de reviste literare care s-au bucurat de succes la vremea lor.

● 24 noiembrie 2007 - se împlinesc 375 de ani de la nașterea (1632, Amsterdam) marelui filosof BARUCH SPINOZA. Cele mai importante lucrări ale lui Spinoza: *Scurt tratat și Etica*. Din cauza concepțiilor sale, Spinoza a intrat în conflict cu cercurile rabincine din Amsterdam.

● 25 noiembrie 1955 - s-a născut CONNIE PALMEN, una dintre cele mai cunoscute scriitoare olandeze.

● 25 noiembrie 1992 - a murit, la Moscova, cântărețul de operă MARK REIZEN. A fost solist al Teatrului de Operă și Balet din Leningrad (1925-1930) și apoi al Teatrului Bolșoi din Moscova. A fost distins cu titlul de „Artist al poporului”.

● 27 noiembrie 1928 - s-a născut, la Herța, LIVIU BERIS, doctor în agronomie. A publicat numeroase lucrări științifice de specialitate. A fost distins cu Premiul A.G.I.R. pe anul 1995. Este vicepreședintele Asociației Evreilor din România Victime ale Holocaustului și membru al Consiliului de Conducere al F.C.E.R.

● 28 noiembrie 1907 - s-a născut, la Roma, scriitorul ALBERTO MORAVIA. Dintre creațiile sale, amintim romanele: *Vârsta indiferenței*, *Două femei*, *Conformistul*, *Ciocia*. A militat împotriva regimului fascist al lui Mussolini.

● 29 noiembrie 1957 - a murit, în S.U.A., compozitorul ERICH WOLFGANG KORNGOLD. La vârsta de 11 ani a compus primul său balet.

SIEGFRIED WOLF